

EKOLOGISKT LANTBRUK

Till Södermanlands lantbruk och landsbygd

Nr 2 2020

Analysera utsäde - ökning av flygsot i havre och korn

I år visar analyser att många utsädespartier av havre och korn bär smitta av flygsot. Sår du smittat utsäde kan angrepp snabbt uppföras och spridas med vinden till angränsande fält. Om du använder eget utsäde - komplettera den vanliga sundhetsanalysen med en sotalanalys.

Under flera år har nivåerna av flygsot i havre ökat. De senaste två åren har ökningen varit kraftig. Smitta finns nu i nästa alla undersökta partier och mer än en tredjedel av dessa har betningsbehov mot flygsot.

Flygsot förekommer även i många partier av korn, men där är ökningen inte lika stor som i havre.

Värmebehandling av flygsot på havreutsäde har sanerande effekt och Thermoseedbehandlat havreutsäde rekommenderas.

Flygsot i korn sitter djup inne i kärnans embryo, vilket gör det svårare att sanera utsädet. Förekommer flygsot i utsädesanalysen bör du välja ett annat parti. I ekologisk odling bör utsädet vara helt rent från sotsmitta.

Om flygsot

Havre - Smittan sprids vid blomning. Sotvippor kommer fram vid vippgång och sporer sprids till friska plantor med vinden. Det finns sortskillnader men inga resistent sorter finns i Sverige.

Korn - Det finns sortskillnader - kornsorter med öppen blomning är mer mottagliga. Smittan sprids vid blomning och överlever i embryot.

För övriga utsädesburna sjukdomar är situationen mer normal. Grobarheterna är överlag bra, men något mera varierande i havre och åkerböna.

Sotalanalys ingår inte i ordinarie sundhetsanalys, den måste beställas separat. Kostnaden varierar något mellan analysföretagen. Analyskostnaden för havrens flygsot är drygt 300 kronor och för kornets flygsot cirka 600 kronor. Flygsot på korn och havre sprids enbart med utsädet.

Källa: Ekobrev nr 11 2020, Jordbruksverket, samt Växtskyddsbrev nr 1 2020, Växtskyddscentralen i Linköping.

Foto: Växtskyddscentralen

Utsädesanalyser utförs av:

- Frökontrollen Mellansverige AB, Box 22014, 702 02 Örebro (019-603 27 30, www.frokontrollen.se)
- Eurofins Food & Feed, Sjöhagsgatan 3, port 2, 531 40 Lidköping (010-490 84 10, www.eurofins.se)
- Jordbruksverket, Utsädesenheten, Onsjövägen 21, 268 31 Svalöv (036-15 83 18, www.jordbruksverket.se)

Vallfrö 2020

För vallfröblandningar finns krav på att en viss andel av fröet av respektive art ska vara ekologiskt. Tillgången på frö har ökat för samtliga arter förutom vitklöver och rörsvingel, jämfört med föregående år, och kraven på fröblandningar har därmed också höjts.

Vallfröblandningar 2020

- För hundäxing gäller 100 procent ekologiskt utsäde.
- För rödklöver och ängssvingel gäller att minst 80 viktsprocent av respektive art ska vara ekologiskt utsäde.
- För timotej ska minst 70 viktsprocent vara ekologiskt.
- För rörsvingel ska minst 60 viktsprocent vara ekologiskt.
- För vitklöver och engelskt rajgräs ska minst 40 viktsprocent av respektive art ska vara ekologiskt utsäde.

För vallfrö som används i **renbestånd** krävs 100 procent ekologiskt utsäde för arterna engelskt rajgräs, rörsvingel, timotej, ängssvingel, rödklöver och vitklöver.

Källa: Ekobrev nr 85 2019, Jordbruksverket

Betesplaneringskurs

Lär dig mer om hur du kan utnyttja potentialen i gårdens naturbetesmarker, så att både ekonomi och naturvärden gynnas. Medverkar gör Margareta Dahlberg, produktionsrådgivare på MD Lantbruksråd, och länsstyrelsen i Södermanlands län.

NÄR: 13 maj kl. 17.00 – 20.00

VAR: Landshammar, Spelvik

KOSTNAD: Kostnadsfritt. Vi bjuder på fika!

Fältvandring naturbetesmark

I Södermanland finns stora arealer värdefull naturbetesmark som riskerar att växa igen när antalet nötkreatur minskar. Där kan hästarna göra en insats! Under fältvandringen kommer vi att prata om skötsel av naturbetesmarker och vilka ekonomiska ersättningar det finns att söka. Margareta Bendroth, agronom och hästrådgivare från Hushållningssällskapet, medverkar och berättar om hur hästen kan hjälpa till att hålla våra värdefulla naturbetesmarker öppna.

NÄR: 26 maj kl. 17.00 – 20.00

VAR: Vibyholms slott, Sparreholm

KOSTNAD: Kostnadsfritt. Vi bjuder på fika!

Ängens dag

Följ med när vi besöker Veckla äng utanför Vadsbro för att hjälpa till med slåtern! Ängens dag är en dag full av olika ängsaktiviteter. Vi kommer att visa och lära ut liteslåtter, knackning och slipning. Vi har ett antal liar att låna ut, men ta gärna med en egen om du har. Under eftermiddagen tittar vi närmare på den mångfald av blommor och gräs som finns på en äng och ha visning och prova på av hamling och motormanuell slåtterbalk. När ängen är slagen gör vi en hässja.

NÄR: 25 juli kl. 09.30 – 15.00

VAR: Veckla gård, Vadsbro

KOSTNAD: Kostnadsfritt. Vi bjuder på fika, men ta gärna med egen lunch!

Anmäl dig på Länsstyrelsens webbplats!

OBS! Vi följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer, därför kan aktiviteterna komma att ändras/ställas in på grund av Corona/Covid-19. Vi uppdaterar vår kalender på länsstyrelsens webbplats och meddelar dig som anmält dig till en aktivitet vid eventuella ändringar.

Vill du hellre prenumerera digitalt eller avprenumerera? Kontakta: Jenny Askenfelt jenny.askenfelt@lansstyrelsen.se
Så här hanterar vi dina personuppgifter - Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd